

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Mgr. L. S.**, bývajúceho v P., zastúpeného JUDr. Z. M., advokátkou v P., proti žalovanej **V. D.**, bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. F. B., advokátom v K., za účasti vedľajšej účastníčky na strane žalovanej **Slovenskej kancelárie poisťovateľov**, so sídlom v Bratislave, Trnavská cesta č. 82, zastúpenej A. – S., a.s., so sídlom v B., **o náhradu škody vo výške 3 495,85 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp.zn. 21 C 37/2004, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 3. septembra 2009 sp.zn. 1 Co 308/2008, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 3. septembra 2009 sp.zn. 1 Co 308/2008 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice I rozsudkom z 30. júna 2008 č.k. 21 C 37/2004-338 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 105 316,-- Sk s 12 % úrokom z omeškania od 19. februára 2004 do zaplatenia a trovy konania 4 968,-- Sk do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Taktiež uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy právneho zastúpenia 54 103,-- Sk na účet právnej zástupkyne žalobcu ako aj povinnosť zaplatiť na účet súdu súdny poplatok 5 400,-- Sk. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol a to dopĺňacím rozsudkom z 30. júla 2008 č.k. 21 C 37/2004-348. Dospel k záveru, že žalovaná z nedbanlivosti spôsobila žalobcovi škodu tým, že porušila dôležitú povinnosť uloženú jej podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zákona č. 315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciách, keď pri predchádzaní pravotočivou zákrutou v dôsledku neprispôsobenia rýchlosti jazdy poveternostným podmienkam a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať, vedenie vozidla nezvládla, dostala šmyk a prešla do protismeru, kde narazila do protiúceho osobného

motorového vozidla zn. N., ktoré riadil žalobca. Časť vzniknutej škody v sume 107 684,-- Sk bola žalobcovi preplatená z havarijného poistenia v poisťovni U.. Pri výpočte výšky škody, za ktorú žalovaná zodpovedá, súd vychádzal z časovej hodnoty motorového vozidla N. EČ P., ku dňu vzniku poistnej udalosti, kedy konaním žalovanej došlo k totálnemu zničeniu motorového vozidla technickej hodnoty 213 000,-- Sk. V dôsledku predčasného ukončenia leasingovej zmluvy dlh žalobcu voči spoločnosti L.L., spol. s r.o., B. predstavoval 90 001,31 Sk. Leasingová spoločnosť túto sumu zohľadnila v sume poistného plnenia poskytnutého žalobcovi, teda o toľko menej mu zaplatila, pretože uvedenú sumu odrátala od hodnoty zvyšku vozidla. Poisťovňa U. pri celkovej kalkulácii predpokladala, že hodnota zvyškov motorového vozidla je 55 000,-- Sk, no leasingová spoločnosť speňažila zvyšky motorového vozidla za 37 231,-- Sk a tento rozdiel tiež priznala žalobcovi. Na základe zisteného skutkového stavu a uvedenej zákonnej úpravy súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 105 316,-- Sk s úrokom z omeškania. O trovách konania rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 3 O.s.p.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie vedľajšej účastníčky rozsudkom z 3. septembra 2009 sp.zn. 1 Co 308/2008 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania 722,88 € a vedľajšej účastníčke 179,24 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Dospel k záveru, že súd prvého stupňa zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávny právny záver o vzniku škody žalobcovi. Žalobca bol nájomcom poškodeného motorového vozidla a to na základe leasingovej zmluvy uzavretej so spoločnosťou L.L., s.r.o. B. dňa 18.5.2000. Táto zmluva umožnila žalobcovi ako nájomcovi vec za úhradu užívať, no predmet leasingu zostal vo vlastníctve prenajímateľa. Žalobca nepreukázal splnenie jednej zo základných podmienok vzniku zodpovednosti za škodu – a to vznik škody, ktorá mu mala vzniknúť poškodením motorového vozidla N. a mala sa prejavovať zmenšením jeho majetkového stavu. Z leasingovej zmluvy a zo všeobecných leasingových podmienok vyplýva, že v čase poškodenia motorového vozidla žalobca nebol jeho vlastníkom, bol iba jeho nájomcom. Poškodením tohto motorového vozidla nemohla žalobcovi vzniknúť škoda, lebo nenadobudol majetkovú hodnotu, ktorú by poškodením vozidla mohol stratiť. Skutočná škoda na motorovom vozidle tak, ako ju uplatňoval žalobca v sume 105 316,-- Sk by mu mohla vzniknúť len za predpokladu, ak by bol vlastníkom motorového vozidla. O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 3 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, žiadal ho zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie. Dovolanie podal podľa ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. z dôvodov uvedených v ustanoveniach § 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p. Žalobca mal za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Žalovaná, ktorá nepodala odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa, sa stotožnila so závermi tohto rozsudku, ktorý sa vo vzťahu k nej stal právoplatný a vykonateľný. Regresná viazanosť vedľajšej účastníčky sa nemusí dotýkať celej výšky uplatneného nároku, ale len jeho časti. Žalobca neakceptoval záver odvolacieho súdu, že tomu, kto nie je vlastníkom veci, škoda spočívajúca v hodnote tejto veci nemôže vzniknúť. Žalobca mal právo, aby mu titulom predčasného ukončenia leasingovej zmluvy žalovaná zaplatila sumu, ktorá je predmetom konania, pozostávajúcu z nesplatennej časti predmetu leasingu, ktorý žalobca platil po dopravnej lehote, z odúročeného ušlého zisku, z poplatku za predčasné ukončenie leasingovej zmluvy a z ďalších nákladov. Žaloba žalobcu bola v plnom rozsahu dôvodná.

Žalovaná a vedľajšia účastníčka vo vyjadrení k dovolaniu navrhli dovolanie zamietnuť, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu považovali za zákonné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je podané opodstatnene.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami

uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzujú len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom, či súdom nesprávne obsadeným). Žiadna z týchto väd nevyšla najavo v dovolacom konaní.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnúť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmatečnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov, v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych

právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov, alebo v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníka, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Právo na súdnu ochranu, okrem Ústavy Slovenskej republiky (čl. ods. 1), Listiny základných práv a slobôd (čl. 36 ods. 1) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 6 ods. 1), zabezpečujú a vykonávajú aj jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

Ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa (§ 211 ods. 3 O.s.p.).

Podľa § 122 ods. 1 O.s.p. dokazovanie vykonáva súd na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

Z ustanovenia § 125 O.s.p. vyplýva, že za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Z ustanovenia § 220 O.s.p. vyplýva, že odvolací súd zmení rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak nie sú splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 219), ani jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Podľa § 213 ods. 1 O.s.p. odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 7.

Ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 3 O.s.p.).

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie v danej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové a na ich základe aj právne závery, ako súd prvého stupňa, bez toho, aby vo veci vykonal akékoľvek dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie).

Ak sa však odvolací súd chcel odchyliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 3 O.s.p. sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Len takýto postup je aj v súlade so zásadou priamosti a ústnosti občianskoprávneho konania. Je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniami, vedúcim k záveru o zmene rozsudku súdu prvého stupňa v tom smere, že žaloba žalobcu je nedôvodná, dospel iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa.

Z obsahu spisu totiž vyplýva, že odvolací súd vo veci meritórne rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania. Nemohol teda ani zopakovať dôkazy vykonané súdom prvého stupňa napriek tomu, že z nich vyvodil opačné závery, ako súd prvého stupňa. Nezabezpečil bezprostrednosť vykonania toho-ktorého dôkazu pred svojím rozhodnutím k skutočnostiam, ktoré prehodnotil v odôvodnení svojho rozhodnutia.

Odvolačný súd si tak nezadovážil rovnocenný zákonný procesný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p., a preto sú jeho skutkové a na ne nadväzujúce právne závery zatiaľ predčasné a dovolaciemu súdu neprislúcha v súčasnom štádiu konania oprávnenie na ich hodnotenie.

Pokiaľ dovolateľ namietal, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Dovolateľom napadnutý rozsudok nebolo možné v dovolacom konaní podrobiť prieskumu z hľadiska správnosti zaujatých právnych záverov, lebo skutkové zistenia odvolacieho súdu vyplývajúce zo spisu nedávajú (vzhľadom na už spomenutú tzv. inú vadu konania) pre toto posúdenie dostatočný podklad.

Z uvedeného vyplýva, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). K takejto vade bol dovolací súd povinný prihliadnuť, i keď by nebola uplatnená ako dôvod prípustného dovolania (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle ustanovenia § 243b ods. 1 O.s.p.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. marca 2011

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová